

Motion

1977/78:333

av Lars Werner m. fl.
om förkortad arbetstid, m. m.

Sammanfattning: Vänsterpartiet kommunisterna föreslår att riksdagen ger regeringen i uppdrag att omedelbart framlägga förslag om arbetstidsförkortning till 7 timmar om dagen. Samtidigt föreslås att riksdagen gör ett principuttalande att 6-timmarsdagen skall vara genomförd i början på 1980-talet. Vidare föreslås att riksdagen skall uttala att konjunkturanpassad arbetstid inte är förenlig med arbetstidslagstiftningens syften. Det föreslås även att skiftarbetare och jämställda grupper snarast skall få sin arbetstid förkortad till 30 timmar i veckan.

I motionen pekas på arbetsmarknadens allt större krav på arbetarna, teknikens landvinningar, att fler måste få tillfälle till ett meningsfullt arbete, de långa restiderna och jämställdheten mellan man och kvinna på arbetsmarknaden som några av de skäl som motiverar en arbetstidsförkortning. Samtidigt sägs att en förkortning av arbetstiden skall ske med full lönekomensation och utan ökad arbetstakt. Motionen tar bestämt avstånd från konjunkturanpassad arbetstid och särlösningar för småbarnsföräldrar.

Genom hela arbetarrörelsens historia har kampen för kortare arbetstid stått i centrum, från kampen för 8-timmarsdag till dagens kamp för 6 timmars arbetsdag. Kampen har hela tiden förts mot ett kraftigt motstånd från arbetsköparna. Låga löner, hög arbetsintensitet och en lång arbetstid har varit arbetsköparnas främsta instrument för att ur varje arbetare utvinna så stor profit som möjligt. Kapitalismen innebär att många – främst kvinnor – inte har ett arbete; andra sliter sig fördärvade i sitt arbete, samtidigt som många av dessa har mycket låga löner.

Kraven på en arbetstidsförkortning växer sig allt starkare. Skälen för en arbetstidsförkortning är många:

- o Effekterna av arbetslivets hårda krav både fysiskt och psykiskt lindras med en förkortning av arbetsdagen. En arbetstidsförkortning och en verklig satsning på arbetsmiljöförbättringar skulle verksamt bidra till att minska utslagning ur arbetslivet.
- o Den tekniska utvecklingens vinster tillfaller i dag arbetsköparna. Arbetarrörelsens gamla målsättning är att med teknikens utveckling och ökade användning skall arbetarnas insats i arbetslivet kunna minskas genom förkortad arbetstid.
- o De ökade kraven på ett planerat samhälle ställer kravet på en arbetsfördelning som innebär att alla skall få tillgång till ett meningsfullt arbete. En

arbetstidsförkortning och en planmässig utveckling av arbetslivet ger fler arbetstillfällen.

- o Koncentrationsprocessen i samhället har inneburit längre avstånd mellan bostad och arbetsplats. I stället för kortare arbetstid har arbetsdagen förlängts för många genom långa restider till och från arbetet. Detta motverkas genom en arbetstidsförkortning.
- o En arbetstidsförkortning ökar möjligheterna för barnfamiljer att båda föräldrarna förvärvsarbetar på lika villkor. En kortare arbetsdag är ett av huvudkraven för att uppnå likställdhet mellan män och kvinnor.

7 timmar NU – 6 timmar SEDAN

Vänsterpartiet kommunisterna ställer kravet på en omedelbar arbetstidsförkortning till 7 timmars arbetsdag. Regeringen måste under 1978 framlägga förslag om en sådan arbetstidsförkortning för alla. Denna förkortning är ett första steg mot 6-timmarsdagen. Riksdagen bör därför göra ett principuttalande om att 6-timmarsdagen skall vara genomförd i början på 1980-talet och därmed ange den målsättning som måste uppnås.

Kortare arbetstid med full lönekomensation

En arbetstidsförkortning skall inte innebära lägre lön. Inte heller skall arbetstakten ökas därför att arbetstiden förkortats. Full lönekomensation och nej till högre arbetstakt är viktiga krav för en arbetstidsförkortning.

Nej till konjunkturanpassad arbetstid

Svenska arbetsgivareföreningen (SAF) har vid flera tillfällen fört fram kravet på konjunkturanpassad arbetstid och semester. Alla sådana lösningar måste bestämt avvisas. Arbetstiden får inte anpassas till de kapitalistiska konjunkturerna, dvs. kortare arbetstid i kriser och längre i högkonjukturer. Sådana krav visar bara på det kapitalistiska samhällets oordning och anarki. Riksdagen bör därför uttala att konjunkturanpassad arbetstid inte kommer att accepteras på arbetsmarknaden.

Till samma typ av krislösningar hör korttidsvecka, t. ex. innebärande arbete endast 4 dagar i veckan. Sådana arbetstidsförkortningar innebär förlust av löneinkomster och ökad otrygghet och måste avvisas.

Nej till särlösning för småbarnsföräldrar

Det i debatten framförda kravet på 6 timmars arbetsdag för småbarnsföräldrar innebär att majoriteten av småbarnsföräldrarna inte kommer att kunna utnyttja reformen på grund av risk för att bli diskriminerade på arbetsmarknaden. Dessutom har kravet kopplats till att arbetstidsförkortningen inte

skall betalas av arbetsköparna utan av föräldrarna själva eller av statskassan. Vpk avvisar därför en sådan dellösning.

Kortare skiftarbetstid

De grupper på arbetsmarknaden som arbetar i skift, på oregelbundna tider och i nattjobb har de ojämförbart sämsta arbetstiderna. Skiftarbetets hälsovårdlighet har bekräftats i många undersökningar. Enbart ekonomisk kompensation för denna omänskliga arbetstid är inte nog. Den enda kompensation som på ett kvalitativt sätt förbättrar skiftarbetarnas förhållanden är en kortare arbetstid. Till skiftarbetare bör även räknas s. k. 2-skift, som inte är belagt med nattarbete men ändå innebär stora olägenheter. Vpk föreslår att regeringen framlägger förslag om en snabb arbetstidsförkortning för skiftarbete och annat arbete med oregelbundna arbetstider.

Hemställan

Mot bakgrund av ovanstående föreslås

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om att förslag om 7 timmars arbetsdag för alla framläggs under 1978,
2. att riksdagen uttalar att 6-timmarsdagen skall genomföras under första delen av 1980-talet,
3. att riksdagen hos regeringen hemställer om en skyndsamt utarbetad plan för en snabb nedtrappning av arbetstiden till 6 timmar om dagen eller 30 timmars arbetsvecka för skiftarbetare och jämställda grupper,
4. att riksdagen uttalar att konjunkturanpassad arbetstid inte är förenlig med arbetstidslagstiftningens syften.

Stockholm den 13 januari 1978

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

KARIN NORDLANDER (vpk)

LARS-OVE HAGBERG (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)

KARL HALLGREN (vpk)

TOMMY FRANZÉN (vpk)